

Preken søndag 19. mars 2017 vigslingsgudstjeneste i Stavanger domkirke

Ivar Braut

¹⁴ En gang drev han ut en ond ånd som var stum. Da den onde ånden fór ut, begynte den stumme å tale, og folk undret seg. ¹⁵ Men noen av dem sa: «Det er ved hjelp av Beelsebul, herskeren over de onde åndene, at han driver de onde åndene ut.» ¹⁶ Andre ville sette ham på prøve og krevde et tegn fra himmelen av ham. ¹⁷ Men Jesus visste hva de tenkte, og sa til dem:

«Hvert rike som kommer i strid med seg selv, blir lagt øde, og hus faller på hus. ¹⁸ Om nå Satan er kommet i strid med seg selv, hvordan kan da riket hans bli stående? Dere sier jo at det er ved Beelsebul jeg driver de onde åndene ut. ¹⁹ Men hvis det er ved Beelsebul jeg driver ut de onde åndene, hvem er det da deres egne folk driver dem ut ved? Derfor skal deres egne dømme dere. ²⁰ Men er det ved Guds finger jeg driver de onde åndene ut, da har jo Guds rike nådd fram til dere.

²¹ Når den sterke med våpen i hånd vokter gården sin, får det han eier, være i fred. ²² Men kommer det en som er enda sterkere og overmanner ham, da tar han fra den sterke alle våpnene som han satte sin lit til, og fordeler byttet. ²³ Den som ikke er med meg, er mot meg. Og den som ikke samler med meg, han sprer.

²⁴ Når en uren ånd farer ut av et menneske, flakker den omkring over øde vidder på leting etter et hvilested, men uten å finne det. Da sier den: 'Jeg vil vende tilbake til huset mitt, som jeg forlot.' ²⁵ Og når den kommer dit, finner den huset feid og pyntet. ²⁶ Da drar den av sted og får med seg sju andre ånder, verre enn den selv, og de flytter inn og slår seg til der. Og det siste blir

verre for dette mennesket enn det første.»

²⁷ Da han sa dette, ropte en kvinne i folkemengden til ham: «Salig er det morsliv som bar deg, og brystene som du diet.» ²⁸ Men Jesus svarte: «Si heller: 'Salige er de som hører Guds ord og tar vare på det.'»

Luk 11,14-28

Dette er en av de søndagene i kirkeåret med de vanskeligste tekstene. Ikke spesielt vanskelig å oversette fra gresk til norsk, men fra datid til nåtid. Både fordi de virker fremmede og fordi de ikke er lette i det hele tatt å tolke og forstå.

Slik er det når kirken fastlegger sine tekster i årevis på forhånd for hver søndag i kirkeåret. Det er en viktig og god øvelse dette å bruke tekstene – også de plagsomme – slik det er satt opp etter nøye overveielse og tradisjon. Men uansett: Det er en Jesustekst.

Og samme hvor fremmed denne teksten kan oppleves, så har teksten mye å si oss likevel. Kanskje nettopp fordi vi må tenke oss om, og den er ikke av de milde, gode versene som bare glir rett gjennom. Og det er ord fra Jesus. Hva ville han? Hva vil han oss?

Ja, hva vil han oss?

Han vil vise folket den gangen – og oss – at når han er kommet, da er Guds rike kommet. Guds rike med fred, glede og helhet.

I denne fortellingen er tegnet på Guds rike at det som omtales som «en ond ånd» blir drevet ut. Det er fremmed for oss, men ikke like fremmed alle steder i verden. Men vi kan trygt slå fast at den gang som nå strevde mennesker med tunge plager, psykisk, fysisk, i relasjoner og av undertrykking. Interessant er det å se hva som er fortalt rett før vår fortelling: Blant annet den barmhjertige samaritan og Fader vår.

«En gang drev han ut en ond ånd som var stum». Kort og nøkternt fortalt. Han gjorde hel ved å gi et glimt av himmel. Plager og sykdommer var borte. Noen undret seg. Andre ble sure. De sure og mistenksomme kunne visst ikke glede seg over at et medmenneske hadde sluppet fri fra plagen sin. Og påstår at Jesus står i ledtog med Beelsebul. Det vil si i ledtog med Satan eller diabolos. Splitteren, motstanderen, baktaleren som disse navnene betyr. Guds motstander finnes, men vi vil ikke ha noe med ham å gjøre. Han kan ikke noe, har ingen mulighet til å straffe noen, vet at han har tapt mot Gud, på endelig vis ved Jesu soningsdød og oppstandelse. Men likevel prøver

splitteren seg med tåkelegging og til å få Guds skapninger til å bli likegyldige til Skaperen og til troen. Til å ta livet som en selvfølge i stedet for å takke Gud.

Jo, Jesus er sendt fra En som er sterkere enn alt annet. Ved Jesus Kristus blir alt forandret. Det er Guds finger inn i vår historie. Tåken letter når Jesus står opp fra døden, nå ser vi – i alle fall stykkevis – hvem Skaperen, Frigjøreren og Livgiveren er: Fader, Sønn og Hellig Ånd.

Men som det kostet og fortsatt koster!

På avgjørende vis har Gud gått inn i menneskeslektens historie når Jesus bærer alle våre feiltrinn, misgjerninger, synder. Det river Gud i hjertet. Det kostet, og det blir gitt av den djupeste av all kjærlighet. «For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.»

Men det koster også i dag. For Gud.

For plager og undertrykkelse preger kloden den dag i dag og rammer alt liv. Også skaperverket. En sak er alt som ikke skjer pga ondskap. All sjukdom og alle tunge tider som vi alle mer eller mindre opplever. Og vi må si: Som for oss virker urettferdig fordelt. Men noe annet og enda mye

verre er det som skjer av ondskap, ja som vil gjøre livet tyngre for andre. Da kan vi snakke om onde ånder, nemlig om hva Guds motstander frister Guds skapninger til å finne på.

Gud har en stadig kamp mot alt som undertrykker og tyranniserer. Mot overgriperne. Mot krigshisserne. Mot de kyniske bakmennene. Da snakker vi om demoniske krefter. Gud har det gående i seg selv, denne fortvilte gråten-i-halsen-kampen, den er full av lidenskap slik den fortelles om hos profetene.

Gud blir rispet i huden. Nei, mye mer. Det går rett i hjertet. Hos profeten Hosea sammenlignes han med ei bjørnemor, ei binne som blir fratatt ungene sine. Det slår ut i voldsomme følelser av lidenskap.

Noen ganger kan vi merke det nærmest intuitivt: Vi leser, ser TV – om uskyldige som lider, som er i kryssilden, barn som flykter eller som tvert om er innesperret. «Nå tar du deg av dem, Gud» sier vi inni oss. Og tenker og tror med hele oss: «De er i din hånd. Nå er du inne hos de livredde bak stengte dører»

Det *må* være slik som den første påskedagskvelden da Jesus sa: «Fred være med dere». Og han viste dem sine

sår. Merker i hendene og i siden. Det var Jesu ytre sår av den dypeste fornedrelsen. Men det er også den eneste fornedrelsen med mening. De undertrykte og forfulgte kan ikke være glemt når Gud er Gud. Nå viser han på ny sine sår. Du er ikke glemt, sier han.

«Bli hos oss, Herre», ber vi. Abide with me. Vær du i stormen.

Gå med i dødsskyggens dal du som har vært der selv. For denne Jesus har et ansikt som er sterkt, mildt og fullt av nåde.

Dette er det kirken kalles til den dag i dag: Å forkynne evangeliet om den korsfestede og oppstandne Jesus. Så troen holder seg til ham.

Sammen med mennesker av god vilje kalles vi til å søke rettferdighet og forsoning. Det er en gudgitt oppgave for hele sivilsamfunnet å skape et trygt liv for alle uten å skule til om de har fortjent det.

Og kirken peker på ham som bærer tyngden av all verdens misgjerninger.

Til slutt – når dommen er holdt – så er det bare nåden tilbake for oss alle. Men det er også nok. For nåden har sitt ankerfeste i Jesus Kristus. Med fast blick går han mot

korset og bærer alt. Den gang og nå. En gang for alle. Og i dag. All verdens synd.

I kirkekunsten ser vi ofte et bilde av en drake som truer livet, men som blir tråkket ned og overvunnet. Det er den fornedrede Jesus som er Den oppstandne. Det er han som trækker draken, den onde fienden ned. Det er en mektig seier av kosmiske dimensjoner. Alt er og blir forandret når Jesus har vunnet over døden. Oppstandelsen hans gir både kraft til å stå opp mot ondskapen, men den inspirerer også til å gjøre det gode.

Vær ikke redd!

Jesus går med deg. Din bror, din frigjører, din Frelser.

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden som var, er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.